

Міністерство освіти і науки України
Державний університет інфраструктури та технологій
Кілійський транспортний коледж

Голова приймальної комісії КТК
Т.А.Карадобрій
2018р.

Програма вступних випробувань з навчальної дисципліни
«Українська мова»
для абітурієнтів для абітурієнтів, які вступають на базі ОКР
«кваліфікований робітник»

Галузь знань 27 Транспорт
Спеціальність 271 Річковий та морський транспорт

Кілія – 2018

Структура програми

Програма для абітурієнтів укладена за чинною навчальною програмою з української мови для середньої загальноосвітньої школи та відповідно до вищих навчальних закладів України.

Зміст програми подається за розділами: Фонетика. Лексика. Будова слова. Словотвір. Морфологія. Синтаксис. Пунктуація.

Орфографія розміщена в розділах у відповідності до фонетичного та морфологічного принципів правопису.

1. Фонетика. Орфоепія. Графіка. Орфографія.

Фонетика. Звуки мови та звуки мовлення. Творення звуків. Голосні та приголосні звуки. Тверді та м'які приголосні. Класифікація приголосних звуків.

Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв у словах української мови. Звукове значення букв. Вимова звуків, що позначаються буквами г і г.

Склад. Наголос. Основні правила переносу слів.

Голосні наголошені й ненаголошені, їх вимова і позначення на письмі. Ненаголошені голосні е, и, о в коренях слів. Ненаголошені голосні, що не перевіряються наголосом.

Правопис о та а. Сміслові розрізнення слів на сплутування звуків [о] та [а]. Правопис о та у. Відмінність у написанні о та у в деяких російських та українських словах.

Написання голосних и, і, ї, е, є у словах іншомовного походження.

Вимова приголосних звуків та позначення їх на письмі. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Чергування [г], [к], [х] - [ж], [ч], [ш] - [з'], [ц'], [с']. Основні випадки чергування у - в, і - й.

Вимова префіксів з- (зі-, с-), роз-, без-.

Основні випадки чергування у - в, і - й.

Позначення м'якості приголосних на письмі буквами ь, і, є, ю, я. Сполучення ьо, йо.

Правила вживання м'якого знака.

Правила вживання апострофа.

М'який знак та апостроф в іншомовних словах.

Подвоєння букв на позначення подовження і збігу приголосних. Написання nn у прикметниках і похідних словах. Подвоєння букв в іншомовних словах.

Стилістичні засоби фонетики. Розрізнення у словах і словосполученнях. Визначення та виправлення орфоепічних та орфографічних помилок.

2. Лексикологія. Фразеологія.

Слово. Лексичне і граматичне значення слова. Однозначні та багатозначні слова. Вживання багатозначних слів у прямому та переносному значеннях. Лексична помилка.

Групи слів за значенням. Синоніми. Антоніми. Омоніми. Неповні омоніми (омоформи, омофони, омографи).

Загальноновживані і стилістично забарвлені слова. Діалектні слова. Професійні слова і терміни. Просторічні слова. Жаргонізми. Офіційно-ділова лексика.

Власне українські та запозичені слова. Тлумачення поширених іншомовних слів.

Активна і пасивна лексика української мови: застарілі слова (архаїзми та історизми), неологізми.

Фразеологія. Фразеологізми. Поняття про фразеологізм, його лексичне значення. Значення відомих слів, прислів'їв, приказок, крилатих висловів. Синонімічні та антонімічні фразеологізми. Джерела українських фразеологізмів. Фразеологізми в ролі членів речення.

Стилістичні засоби лексикології та фразеології. Визначення ролі і доречності використання в тексті стилістично забарвлених лексичних, фразеологічних засобів мови, їх стилістичної функції. Розрізнення лексичних, фразеологічних синонімів. Проведення синонімічної заміни з метою підсилення тієї чи іншої стилістичної ознаки. Розрізнення тропів і визначення їх ролі та доречності використання у текстах різних стилів мовлення. Додержання лексичних норм української літературної мови.

3. Будова слова. Орфографія.

Морфеміка. Основа слова і закінчення змінних слів. Розрізнення форми слова і спільнокореневих слів. Значущі частини слова. Корінь. Префікси і суфікси. Постфікси. Розбір слова за будовою.

*Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Чергування *о – а, е – і, е – и*. Чергування *о, е з і*. Чергування *е – о* після *ж, ч, ш, щ, й*. *И та і* після *ж, ч, ш, щ та г, к, х* у коренях слів. Найголовніші випадки чергування приголосних звуків при словозміні і словотворенні (*[з] - [ж] - [з']*; *[к] - [ч] - [ч']*; *[х] - [ш] - [ш']*). Чергування приголосних у коренях дієслів (*[д] - [дж]*; *[с] - [ш]*; *[з] - [ж]*; *[б] - [бл']*; *[п] - [пл']* та ін.*

*Написання префіксів *з-* (*зі-, с-*), *роз-*, *без-*; *пре-*, *при-*, *при-*.*

Виправлення у тексті орфоепічних та орфографічних помилок.

4. Словотвір. Орфографія.

Словотвір. Змінювання і творення слів. Твірна основа. Словотвірні ланцюжки. Основні способи словотворення. Суфіксальний. Префіксальний. Префіксально-суфіксальний. Безсуфіксальний. Складання слів або основ. Розрізнення суфіксального способу творення та складання із суфіксацією. Творення складноскорочених слів. Перехід слів з однієї частини мови в іншу.

*Зміни приголосних при слово- то формотворенні. Зміни приголосних при творенні слів: іменників з суфіксом *-ин(а)* від прикметників на *-ський, -цький*; буквосполученням *-чи-* (*-чин-*). Зміни приголосних при творенні відносних прикметників з суфіксами *-ськ(ий)*, *-зьк(ий)*, *-цьк(ий)* та іменників*

з суфіксами *-ств(о)*, *-त्व(о)* *-त्वे(о)*. Винятки з правила. Вимова та написання слів з твірною основою на *д* або *л*. Твірна основа після приголосного із суфіксом *-к-*.

Сполучні *о*, *е*, *є* в складних словах. Написання разом і через дефіс складних слів. Написання слів з *пів-*, *напів-*. Творення і правопис складноскорочених слів.

Словотворчі засоби стилістики. Стилiстичне забарвлення значущих частин слова: префіксів і суфіксів. Стилiстична синонiмiка морфем. Основнi орфограми в коренях, префіксах та суфіксах. Словотворчi норми – правильне творення слів. Розрiзнення стилiстичного забарвлення словотворчих засобiв мови, словотворчi синонiми, визначення їх стилiстичної функції. Дотримання словотворчих норм української лiтературної мови. Правильне і доречнє використання рiзних варіантiв фонетичних, лексичних, фразеологiчних, словотворчих засобiв у писемному мовленнi з урахуванням виконання ними стилiстичної функції і емоційно-експресивного забарвлення; слів у властивому їм значеннi; рiзних форм і синтаксичних конструкцій. виправлення стилiстичних помилок, пов'язаних з неправильним уживанням фонетичних, лексичних, фразеологiчних, словотворчих засобiв у мовленнi.

5. Морфологія. Орфографія.

Морфологія. Загальна характеристика частин мови.

Повнозначні частини мови.

Іменник. Загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Іменники, що означають назви істот і неістот. Загальні і власні назви.

Велика буква і лапки у власних назвах.

Рід іменників. Іменники спільного роду.

Число іменників. Поділ іменників за наявністю форм числа на три групи (іменники, що мають форми однини і множини; іменники, що вживаються тільки в однині; іменники, що вживаються тільки в множині).

Прямий і непрямі відмінки іменників. Кличний відмінок.

Типи відмін іменників. Поділ іменників I та II відмін на групи: тверду, м'яку і мішану.

Відмінкові закінчення іменників I відміни.

Відмінкові закінчення іменників II відміни. Закінчення іменників чоловічого роду II відміни в родовому відмінку однини.

Відмінкові закінчення іменників III відміни.

Відмінкові закінчення іменників IV відміни.

Особливості відмінювання іменників, що вживаються тільки в множині.

Незмінювані іменники. Рід незмінюваних іменників.

Основні способи творення іменників. Найуживаніші суфікси іменників.

Букви *е*, *и* в суфіксах *-ичк-*, *-ичок-*, *-ечк-*, *-ечок-* іменників із зменшувально-пестливим значенням. Букви *и*, *і*, *е* в суфіксах *-инн-*, *-інн-*, *-енн-*. Букви *и*, *е* в

суфіксах *-ин-, -ен-*. Букви *и, е* в суфіксах *-ив-, -ев-*.

Не з іменниками.

Написання та відмінювання чоловічих та жіночих імен по батькові.

Розбір іменника як частини мови.

Прикметник. Загальне значення, морфологічні ознаки. Синтаксична роль.

Якісні, відносні та присвійні прикметники.

Повні та короткі форми прикметників.

Прикметники твердої та м'якої груп, їх відмінювання.

Ступені порівняння якісних прикметників. Особливості творення вищого ступеня порівняння прикметників за допомогою суфіксів *-іш-* або *-ш-*. Буква *щ* у трьох прикметниках та букви *жч* у семи прикметниках.

Способи творення прикметників.

Не з прикметниками. Букви *ь, у (ю)* в суфіксах на означення пестливості і неповноти ознаки. Букви *ь, е, о, и* в прикметникових суфіксах.

Н і нн у прикметниках та діеприкметниках.

Написання складних прикметників разом і через дефіс.

Написання прізвищ прикметникової форми.

Розбір прикметника як частини мови.

Числівник. Загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Числівники кількісні та порядкові. Числівники прості, складні та складені. Розряди кількісних числівників за значенням.

Відмінювання кількісних числівників.

Буква *ь* на кінці числівників та перед закінченням у непрямих відмінках

Відмінювання порядкових числівників.

Зв'язок кількісних та порядкових числівників з іменниками.

Розбір числівника як частини мови.

Займенник. Загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Розряди займенників за значенням. Особові займенники, їх відмінювання. Питальні та відносні займенники, їх відмінювання. Неозначені та заперечні займенники, їх відмінювання. Присвійні, вказівні та означальні займенники, їх відмінювання.

Розбір займенника як частини мови.

Дієслово. Загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Основні форми дієслова. Неозначена форма дієслова (інфінітив). Не з дієсловами. Доконаний і недоконаний вид дієслова. Творення видових форм дієслова. Двовидові й одновидові дієслова.

Перехідні та неперехідні дієслова.

Способи дієслова. Особові закінчення дієслів наказового способу. Буква *ь* у дієсловах наказового способу.

Часи дієслів. Теперішній час. Дієслова I та II дієвідмін. Букви *e*, *и* в особових закінченнях дієслів I та II дієвідміни. Правопис *-ться*, *-шся* в кінці дієслів. Майбутній час. Відмінювання дієслів теперішнього часу і простої форми майбутнього часу. Відмінювання дієслів складної і складеної форм майбутнього часу. Дієвідмінювання дієслів складної і складеної форм майбутнього часу. Минулий час.

Безособові дієслова.

Способи творення дієслів.

Розбір дієслова як частини мови.

Дієприкметник як особлива форма дієслова. Загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних та пасивних дієприкметників. *Н* у дієприкметниках та *ни* у прикметниках дієприкметникового походження. *Не* з дієприкметниками. Безособові дієслівні форми на *-но*, *-то*.

Розбір дієприкметника як особливої форми дієслова.

Дієприслівник як особлива форма дієслова. Загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот. *Не* з дієприслівниками. Дієприслівники доконаного і недоконаного виду, їх творення.

Розбір дієприслівника як особливої форми дієслова.

Прислівник. Загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників. Ступені порівняння прислівників. Способи творення прислівників. Одна і дві букви *н* у прислівниках. *Не* і *ні* з прислівниками. Букви *и* та *і* в кінці прислівників. Дефіс у прислівниках. Написання прислівників разом і окремо. Розрізнення прислівників з префіксами від сполучень прийменників з іменниками.

Розбір прислівника як частини мови.

Службові частини мови. Загальна характеристика службових частин мови.

Прийменник як службова частина мови. Непохідні й похідні прийменники. Написання похідних прийменників разом, окремо, через дефіс. Розрізнення прийменників та префіксів. Вживання прийменників.

Розбір прийменника як частини мови.

Сполучник як службова частина мови. Ознаки сполучника. Групи сполучників. Сполучники сурядності й підрядності. Основні групи сполучників підрядності за значенням. Написання сполучників разом, окремо, через дефіс.

Розбір сполучника як частини мови.

Частка як службова частина мови. Основні розряди часток за значенням. Написання часток разом, окремо, через дефіс. *Не* з різними частинами мови.

Розбір частки як частини мови.

Вигук як особлива частина мови. Групи вигуків за значенням. Дефіс у вигуках. Кома і знак оклику при вигуках.

Розбір вигуку як особливої частини мови.

Морфологічні засоби стилістики. Стилістичне забарвлення граматичних понять і граматичних форм. Поняття роду, числа. Власні та загальні назви. Ступені порівняння. Стягнені і нестягнені форми. Займенники й контекст.

Знаходження у тексті стилістично забарвлених морфологічних засобів, варіантів граматичних форм; визначення їх ролі та доречності використання в тексті; розрізнення морфологічних синонімів, визначення їх стилістичної функції.

Синоніміка займенникових форм: неозначених, заперечних, означальних; вказівних займенників і прикметників; пропуск особових займенників; зайве вживання займенників.

Здійснення правильної синонімічної заміни займенникових форм і прикметників, дієприкметникових і дієприслівникових зворотів та підрядних речень з метою посилення тієї чи іншої стилістичної ознаки.

Стилістичні аспекти дієслівних категорій. Синоніміка дієприкметників: дієприкметникових зворотів і підрядних означальних речень. Синоніміка дієприслівників: дієприслівниковий зворот і підрядні речення обставинні.

Правопис. Велика буква і лапки у власних назвах. Написання складних прикметників. *Не* і *ні* з різними частинами мови.

Написання *-н-* у прикметниках, дієприкметниках, займенниках, прислівниках; *-ни-* у прикметниках, прислівниках. Правопис займенників. Пунктограма при відокремлених другорядних членах речення.

Правильне написання слів, розставляння розділових знаків при відокремлених другорядних членах речення. Знаходження помилок на різні правила та виправлення їх у текстах.

6. Синтаксис і пунктуація.

Загальні відомості про речення та розділові знаки. Словосполучення та речення.

Словосполучення. Будова слова і види словосполучень за способами вираження головного слова. Способи зв'язку слів у словосполученні (узгодження, прилягання, керування).

Синтаксичний розбір словосполучення.

Речення. Види речень за метою висловлювання. Розділові знаки в кінці

речення. Окличні речення. Речення двоскладні й односкладні. Речення прості й складні. Порядок слів у реченні. Логічний наголос.

Просте речення. Двоскладні речення.

Головні і другорядні члени речення. Підмет і присудок як головні члени речення. Способи вираження підмета. Простий і складений присудки (іменний і дієслівний). Особливості узгодження присудка з підметом, вираженим словосполученням або складноскороченим словом. Тире між підметом і присудком.

Означення. Узгоджене і неузгоджене означення. Прикладка як різновид означення. Написання непоширених прикладок через дефіс. Прикладки, що беруться в лапки.

Додаток. Прямі й непрямі додатки.

Обставина. Види обставин за значенням. Порівняльний зворот. Виділення порівняльних зворотів комами.

Епітети і порівняння як художні прийоми.

Односкладні речення. Односкладні речення з головним членом, співвідносним із присудком або підметом. Означено-особові речення. Неозначено-особові речення. Узагальнено-особові речення. Безособові речення. Називні речення. Синтаксичний розбір односкладного речення.

Неповні речення. Повні й неповні речення. Тире в неповних реченнях.

Односкладні й неповні речення як виражальний засіб у художньому творі.

Просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами. Однорідні члени речення (зі сполучниковим, безсполучниковим і змішаним зв'язком). Речення з кількома рядами однорідних членів. Однорідні й неоднорідні означення та прикладки. Розділові знаки між однорідними членами речення. Узагальнюючі слова у реченнях з однорідними членами. Двокрапка й тире при узагальнюючих словах у реченнях з однорідними членами. Синтаксичний розбір речення з однорідними членами. Однорідні члени речення як засіб художньої виразності.

Речення зі звертаннями, вставними словами (словосполученнями, реченнями). Звертання поширені й непоширені. Розділові знаки при звертанні. Вставні слова (словосполучення, речення). Групи вставних слів і словосполучень за значенням.

Розрізнення вставних слів і членів речення. Розділові знаки при вставних словах, словосполученнях і реченнях. Синтаксичний розбір речення із вставними словами.

Речення з відокремленими членами. Поняття про відокремлення. Відокремлені узгоджені й неузгоджені означення. Відокремлені прикладки. Відокремлені обставини, виражені дієприслівниками і дієприслівниковими зворотами. Відокремлені обставини, виражені сполученням іменників із прийменниками.

Відокремлені уточнюючі члени речення.

Синтаксичний розбір простого речення з відокремленими другорядними

членами.

Пряма і непряма мова. Діалог.

Пряма і непряма мова як засоби передачі чужої мови. Заміна прямої мови непрямою. Розділові знаки при прямій мові.

Цитата як засіб передачі чужої мови. Розділові знаки при цитаті.

Діалог. Розділові знаки в діалозі. Синтаксичний розбір речення з прямою мовою.

Стилістика простих речень.

Види простих речень і їх відтінки значень. Синоніміка: а) двоскладних і односкладних речень; б) неозначено-особових, узагальнено-особових і безособових; в) означено-особових і безособових.

Синоніміка мовних засобів вираження: присудка; другорядних членів; інверсія замість прямого порядку слів; синоніміка відокремлених і невідокремлених другорядних членів. Вираження різноманітних смислових значень за допомогою звертань, вставних слів і вставних конструкцій, їх емоційно-експресивних характер.

Пунктограми у простому реченні.

Стилістика речень з різними способами вираження чужого мовлення.

Пряма і непряма мова, її призначення і граматично-смислові особливості. Стилістичні особливості авторських слів при прямій мові. Синоніміка речень з прямою мовою, реплік у діалозі і непрямої мові.

Пунктограми при прямій мові та діалозі.

Складне речення. Загальна характеристика складного речення.

Складносурядне речення.

Складносурядне речення, його будова і засоби зв'язку. Смислові зв'язки між частинами складносурядних речень. Розділові знаки між сурядними частинами складного речення.

Кома перед одиничними сполучниками *і* (*й*), *та* (*=і*), *або*, *чи* (*=або*). Кома не ставиться перед неповторюваними сполучниками *і* (*й*), *та* (*=і*), *або*, *чи* (*=або*). Крапка з комою між частинами складносурядного речення.

Синтаксичний розбір складносурядного речення.

Складнопірядне речення.

Складнопірядне речення, його будова і засоби зв'язку в ньому. Сполучники пірядності і сполучні слова у складнопірядному реченні. Розрізнення сполучників й омонімічних з ними сполучних слів. Вказівні (співвідносні) слова у складнопірядному реченні. Інтонація у складнопірядному реченні. Розділові знаки між головною й пірядною частинами.

Основні види складнопідрядних речень.

Складнопідрядні речення з підрядними означальними. Розрізнення підрядних означальних частин зі сполучними словами *де, куди, звідки, коли, як* від підрядних частин місця й часу, поєднаних із головною частиною цими ж словами.

Складнопідрядні речення з підрядними з'ясувальними. Розрізнення підрядних з'ясувальних частин зі сполучником *щоб* від підрядних мети зі сполучником *щоб*. Розрізнення підрядних з'ясувальних частин зі сполучними словами *де, куди, звідки, коли* від підрядних місця й часу із цими сполучними словами і сполучниками.

Складнопідрядні речення з підрядними обставинними місця, часу, способу дії і ступеня, порівняльними, причини, мети, умови, допустовими, наслідковими.

Складнопідрядні речення займенниково-співвідносного типу.

Синтаксичний розбір складнопідрядного речення.

Складнопідрядні речення з кількома підрядними.

Складнопідрядні речення з послідовною підрядністю.

Складнопідрядні речення із супідрядним зв'язком. Однорідна супідрядність. Неоднорідна супідрядність.

Розділові знаки в реченні з кількома підрядними.

Синтаксичний розбір складнопідрядного речення з кількома підрядними.

Безсполучникове складне речення.

Смислові зв'язки в безсполучниковому складному реченні (з однорідними (однотипними) і неоднорідними (різнотипними) частинами). Основні види смислових зв'язків між однорідними частинами безсполучникових складних речень (одночасність дій, явищ; послідовність дій, явищ; зіставлення чи протиставлення змісту частин).

Види безсполучникових складних речень з неоднорідними частинами за будовою та смисловими зв'язками. Безсполучникові складні речення з умовним значенням, із часовим значенням, з причиновим значенням, з наслідковим значенням, з пояснювальним значенням.

Інтонація в безсполучникових складних реченнях.

Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні. Кома і крапка з комою в безсполучниковому складному реченні. Двокрапка в безсполучниковому складному реченні. Тире в безсполучниковому складному реченні.

Синтаксичний розбір безсполучникового складного речення.

Стилістика складних речень.

Смислові відношення між простими реченнями, які входять до складних.

Синоніміка: а) складносурядних і складнопідрядних речень; б) складних безсполучникових і складносурядних; в) складних безсполучникових і складнопідрядних; г) складнопідрядних і простих речень з

дієприкметниковим і дієприслівниковим зворотами; синоніміка сполучників і сполучних слів, що з'єднують складні сполучникові речення.

Пунктограми у складному реченні.

Складне речення з різними видами зв'язку (складна синтаксична конструкція). Складні речення із сурядним та підрядним зв'язком. Складні речення із сполучниковим та безсполучниковим зв'язком (із сурядним і безсполучниковим; з підрядним і безсполучниковим; із сполучниковим сурядним і підрядним та безсполучниковим).

Синонімія сполучникових і безсполучникових складних речень.

Синтаксичний розбір складного речення з різними видами зв'язку.

7. Лінгвістика тексту.

Текст, його основні ознаки.

Складне синтаксичне ціле (ССЦ). Зачин. Розгортання думки чи повідомлення. Кінцівка. Основні засоби синтаксичного об'єднання речень у ССЦ. Три основні структурні типи ССЦ залежно від способу зв'язку між реченнями, що входять до ССЦ (ланцюжковий, паралельний, змішаний).

Актуальне членування речення.

8. Стилї української мови.

Функціональний стиль. П'ять основних функціональних стилів: офіційно-діловий, науковий, розмовний, художній, публіцистичний. Їх функції та призначення. Основні види висловлювань. Ознаки, характерні мовні засоби (лексичні та граматичні) стилів. Розрізнення текстів функціональних стилів.

Рекомендована література

1. Ладоня В.О. Українська мова. Посібник для підготовки молодших спеціалістів вищих навчальних закладів. К.: Вища школа, 2001.
2. Юшук І.П. Українська мова. Практикум з правопису української мови. - К.: Освіта, 2007.
3. Залікові завдання з української мови. 10-11 клас. - К.: «Шкільний світ», 2006.
4. Орфографія української мови просто про складне / Радченко І. - К.: «Шкільний світ», 2008.
5. Зубков М. Збірник диктантів для випускників та абітурієнтів з української мови. - Харків: СПДФО Співак Т.К., 2007.
6. Зубков М. Українська мова. Універсальний довідник. - Харків: ВД «ШКОЛА», 2009.
7. Козачук Г.О. Українська мова для абітурієнтів: навчальний посібник. - К.: Вища школа, 2007.

8. Новий довідник: Українська мова. Українська література. - К.: ТОВ «КАЗКА», 2008.
9. Плющ М.Я., Гринас Н.Я. Граматика української мови в таблицях: навчальний посібник. - К.: Вища школа. - 2004.
10. Тести. Українська мова. 5-12 класи/ За ред. д.філол.н. проф. Гуйванюк Н.В. - К.: Академія, 2009.
11. Українська мова: Підруч. для 10-11 кл. пік. з укр. та рос. мовами навчання / О.М. Беляєв та ін. - К.: Освіта, 2007.
12. Шкуратяна Н.Г., Шевчук С.В. Сучасна українська літературна мова: Модульний курс: Навч. посібник. - К.: Вища школа, 2007.
13. Жовтобрюх В.Ф. Зовнішнє оцінювання (підготовка). Українська мова. 10-11 класи: Репетитор. - Х.: Веста: Вид-во «Ранок», 2007. - 256 с.
14. Авраменко О.М. Українська мова та література: Збірник завдань у тестовій формі. - К.:Грамота, 2011.